

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΑ ΠΗΤΤΑ

ΘΕΜΑ: "Οικονομική ανάπτυξη των χωρών της ΕΟΚ
στον τομέα της Γεωργίας"

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΚΟΚΚΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΑΦΙΘΚΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	695
----------------------	-----

Η εργασία αυτή αναφέρεται στην οικονομική ανάπτυξη των χωρών της ΕΟΚ στον τομέα της γεωργίας κατά τα τελευταία 20 έτη και παρουσιάζει τα κύρια σημεία της κοινοτικής εξέλιξής της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΣΕΛΙΔ
A. <u>ΕΙΣΛΟΓΗ</u>	2
ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ	2
I. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2
II. ΓΕΩΡΓΙΚΗ & ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	3
III. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	4
B. <u>ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ</u>	6
I. ΓΕΝΙΚΑ	6
II. Η ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΟΚ	8
III. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΟΚ	12
IV. ΕΟΚ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΑ	18
Γ. <u>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>	19
ΠΙΝΑΚΕΣ	21-28
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ	29-33
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	34

ΕΙΣΑΓΩΓΗΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝΙ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι λαοί της Ασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής ζουν σε συνθήκες που θεωρούνται ως απαράδεκτα μη ικανοποιητικές. Τα προβλήματα που σχετίζονται με την προώθηση της αλλαγής των συνθηκών αυτών είναι πολυδιάστατα όπως και τα αντίστοιχα προβλήματα της οικονομικής προόδου και των μέτρων πολιτικής που προτείνονται ως λύσεις, το ίδιο πολυδιάστατοι είναι και οι ορισμοί της οικονομικής ανάπτυξης.

Γενικά Οικονομική ανάπτυξη σημαίνει κυρίως την βελτίωση της υλικής ευημερίας των ατόμων με τα χαμηλά εισοδήματα, την εξάλειψη της φτώχειας των λαών και των φαινομένων που την ακολουθούν, τη μεταβολή της συνθέσεως των εισροών και εκροών η οποία περιλαμβάνει και μετατοπίσεις της διάρθρωσεως της παραγωγής από τις γεωργικές προς τις μεταποιητικές δραστηριότητες, την οργάνωση της οικονομίας κατά τέτοιο τρόπο ώστε η απασχόληση του εργατικού δυναμικού να είναι καθολική και τέλος τη μεγαλύτερη συμμετοχή ομάδων μεγάλης βάσεως στη λήψη των αποφάσεων ως προς τις κατευθύνσεις, οικονομικές ή άλλες προς τις οποίες πρέπει να στραφούν για να βελτιώσουν την ευημερία τους.

Ειδικότερα η Οικονομική ανάπτυξη περιλαμβάνει τη δημιουργία περισσότερου προϊόντος αλλά και μεταβολές του τεχνολογικού και θεσμικού πλαισίου, μέσα στο οποίο παράγεται και διανέμεται το προϊόν.

Επειδή δεν υπάρχει ένας μοναδικός ορισμός της οικονομικής ανάπτυξης που να καλύπτει πλήρως την πολύπλευρη φύση της δεν υπάρχει αντίστοιχα και ένας μοναδικός τρόπος μετρήσεως της οικονομικής ανάπτυξης που να αναφέρει πλήρως αυτή την πολύπλευρη μορφή της που συνέχεια εξελίσσεται. Συνήθως, επειδή η ανάπτυξη μας ενδιαφέρει για χάρη της ανθρώπινης ευημερίας, θεωρούμε σαν καλύτερο μέτρο της ανα-

πτύξεως το κατά κεφαλήν εισόδημα, επίσης άλλες μονάδες μετρήσεως όταν ενδιαφερόμαστε για το υλικό προϊόν είναι το Α.Ε.Π. και το Α.Ε.Γ.Π κ.λ.π.

II. ΓΕΩΡΓΙΚΗ & ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Οι άνθρωποι από τότε που εμφανίσθηκαν στη γη, για να ικανοποιήσουν την αίσθηση της πείνας, ασχολήθηκαν στην αρχή με τη συλλογή χόρτων και καρπών δένδρων καθώς επίσης διαφόρων ειδών από το ζωϊκό βασίλειο. Δηλαδή η πρώτη οικονομική δραστηριότητα του ανθρώπου πάνω στη γη ήταν η αγροτική.

Υπάρχουν τέσσερα βασικά στάδια στην ιστορική εξέλιξη της αγροτικής οικονομίας:

- α) Η πρωτόγονη αγροτική οικονομία
- β) Η αγροτική οικονομία της αυτοσυντήρησης ή αυτάρκειας
- γ) Η αγροτική οικονομία της μικτής παραγωγής (αυτοσυντηρούμενη-εμπορευματοποιημένη)
- δ) Η εξειδικευμένη-εμπορική αγροτική παραγωγή (πλήρη ανάλυση βλέπε πίνακα Νο 1)

Ο όρος Αγροτική Οικονομία (επειδή αναφέρεται γενικά σε κάθε υπαίθρια δραστηριότητα του ανθρώπου) είναι ευρύτερος από τον όρο Γεωργική Οικονομία που αναφέρεται αποκλειστικά στην εκμετάλλευση της γης, δηλαδή τη φυτική παραγωγή ή την καλλιέργεια του εδάφους.

Με βάση τα στοιχεία του 1983 το σύνολο της Ελληνικής αγροτικής οικονομίας αποτελείται:

- Γεωργία (φυτική παραγωγή)	64%
- Κτηνοτροφία (ζωοκομική παραγωγή)	32%
- Αλιεία	2,5%
- Δάση	1,5%
	<u>100</u>

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία ο κλάδος της Γεωργίας αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό της αγροτικής οικονομίας. Το ίδιο συμβαίνει και στις περισσότερες

οικονομίες του κόσμου. Για τον ανωτέρω λόγο η γεωργική οικονομία μελετάται από κοινού με την αγροτική οικονομία ως αποτελούσα το μεγαλύτερο μέρος αυτής.

ΙΙΙ. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Είναι γνωστό ότι η αγροτική οικονομία παίζει βασικό-θεμελιακό ρόλο στην Εθνική οικονομία κάθε χώρας και χωρίς αυτή δεν μπορούν να λειτουργήσουν οι υπόλοιποι κλάδοι της για τους ακόλουθους κυρίως λόγους.

1. Η προσφορά τροφίμων για τη διαβίωση του πληθυσμού.

Η αύξηση της αγροτικής παραγωγής αποτελεί αύξηση του ακαθάριστου Εθνικού προϊόντος. Η συντήρηση του εργατικού δυναμικού όλων των κλάδων της οικονομίας πραγματοποιείται από τα τρόφιμα. Το 40% περίπου των δαπανών που πραγματοποιούν τα νοικοκυριά καταναλώνεται για τρόφιμα, θέση σημαντική ανάμεσα στις άλλες δαπάνες των νοικοκυριών (στέγαση-ιματισμός-θέρμανση-μεταφορά-αναφυχή κ.λ.π.). Θα πρέπει τέλος να σημειωθεί ότι η επάρκεια τροφίμων μειώνει την εξάρτηση κάθε Εθνικής οικονομίας από το εξωτερικό.

2. Η δημιουργία αγοράς ή η διεύρυνση του μεγέθους της Εθνικής αγοράς.

Η αύξηση της αγροτικής παραγωγής δημιουργεί πρόσθετα αγροτικά εισοδήματα, με αποτέλεσμα τη ζήτηση όχι μόνο αγροτικών προϊόντων αλλά και βιομηχανικών. Το γεγονός αυτό έχει ως συνέπεια να διευρύνεται η εθνική αγορά και να προκαλούνται ευνοϊκές επιδράσεις σ' ολόκληρη την οικονομία. Η αύξηση των αγροτικών εισοδημάτων δίνει τη δυνατότητα στους αγρότες να προμηθεύονται ενδίδμεσες εισροές από τους μη γεωργικούς κλάδους (λιπάσματα-γεωργικά μηχανήματα κ.λ.π.). Η χρησιμοποίηση αυτών των εισροών αυξάνει περισσότερο την παραγωγικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και κατά συνέπεια και των γεωργικών εισοδημάτων.

3. Η συμβολή στην οικονομική σταθερότητα.

Η αύξηση της παραγωγής τροφίμων έχει μεγάλη σημασία για κάθε εθνική οικονομία διότι εμποδίζει την άνοδο των τιμών τους δεδομένου ότι τα αγροτικά προϊόντα συμμετέχουν με μεγάλο ποσοστό στον τιμάριθμο (δείκτη τιμών καταναλωτή) η αύξηση αυτή περιορίζει τον πληθωρισμό.

4. Ενίσχυση των ευκαιριών απασχόλησης.

Η ανάπτυξη του αγροτικού τομέα δίνει την ευκαιρία μόνιμης και συνεχούς απασχόλησης, αλλά και η αξιοποίηση των αγροτικών προϊόντων με την ίδρυση γεωργικών βιομηχανιών προσφέρει μεγάλες ευκαιρίες απασχόλησης.

5. Απελευθέρωση εργατικών χεριών για την ανάπτυξη της βιομηχανίας και των άλλων κλάδων.

Η χρησιμοποίηση μηχανικών μέσων στην αγροτική εκμετάλλευση έδωσε την ευκαιρία πλεονάζον εργατικό δυναμικό του αγροτικού τομέα να καλύψει ανάγκες των άλλων τομέων (βιομηχανία-ξενοδοχεία-μεταφορές κ.λ.π.).

6. Η δημιουργία δευτερευουσών δραστηριοτήτων από την παραπέρα επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων.

Η αξιοποίηση της αγροτικής παραγωγής προσφέρει μεγάλο όγκο συναλλαγών και δημιουργία νέων δραστηριοτήτων (ανάπτυξη βιομηχανιών υλικών συσκευασίας, δίκτυο μεταφορών, διαφήμιση αγροτικών προϊόντων κλπ.).

B. ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

I. ΓΕΝΙΚΑ

Μετά τη λήξη του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου οι γεωργοί των κρατών που αργότερα συγκρότησαν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, είχαν μια παραδοσιακή μορφή εκμετάλλευσης και απασχολούσαν ένα μεγάλο αριθμό εργατών προερχόμενο από την οικογένεια. Δηλαδή οι αγροτικές οικονομίες τους βρίσκονταν στο στάδιο της αυτοσυντήρησης και αυτάρκειας, χαρακτηρίζονταν από μια καθυστερημένη ανάπτυξη και δεν ήσαν σε θέση να καλύψουν τις ανάγκες των λαών τους σε τρόφιμα.

Υπήρξε ως εκ τούτου μεγάλη ανάγκη να εκσυγχρονιστεί η γεωργία και να αναπτυχθεί αρμονικά μαζί με τους άλλους κλάδους της οικονομίας.

Για να επιτευχθεί η οικονομική ανάπτυξη στον αγροτικό τομέα έπρεπε να δοθεί λύση στα σοβαρά προβλήματά του που κυρίως είναι:

- α) Ο μεγάλος αγροτικός πληθυσμός
- β) Η εξάρτηση της προσφοράς αγροτικών προϊόντων από τις μεταβαλλόμενες καιρικές συνθήκες
- γ) Ο μικρός αγροτικός κλήρος και ο πολυτεμαχισμός των αγροτικών ιδιοκτησιών
- δ) Το χαμηλό αγροτικό εισόδημα σε σχέση με το αστικό
- ε) Η χαμηλή παραγωγικότητα
- ζ) Η λειτουργία της ελεύθερης ανταγωνιστικής αγοράς
- η) Η έλλειψη αγροτικού μάρνατζμεντ
- θ) Η έλλειψη ικανοποιητικού συστήματος διακίνησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων
- ι) Η ευπάθεια των αγροτικών προϊόντων και το μεγάλο κόστος συντήρησής τους.

Για όλους αυτούς του λόγους, κάθε χώρα μέλος της κοινότητας, πριν από τη δημιουργία της, είχε δική της, ιδιαίτερα προστατευτική πολιτική. Δηλαδή, τα αγροτικά προϊόντα προστατεύονταν διαφορετικά σε κάθε κράτος ανάλογα με τις

επιλογές του. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών παρένεβαιναν στις αγροτικές αγορές, δια της εγγυήσεως των τιμών ορισμένων προϊόντων, τον περιορισμό της παραγωγής, της οργανώσεως της αγοράς, μέσω οργανισμών παρεμβάσεων και εναποθηκεύσεως, δια της επιδοτήσεως των εξαγωγών, της επιβολής δασμών στις εισαγωγές κ.λ.π.

Η συνθήκη της Ε.Ο.Κ. που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 25 Μαρτίου 1957 και τέθηκε σε εφαρμογή την 1.1.1958 προέβλεπε την ανάγκη να καθιερωθεί μια εννιαία ολοκληρωμένη οικονομική πολιτική για όλους τους τομείς και ιδιαίτερα τον αγροτικό που είναι από τους πιο ζωτικούς τομείς της οικονομίας κάθε χώρας.

Οι πρωταρχικοί σκοποί που καθιερώνει η συνθήκη της Ρώμης είναι:

- 1) Η δημιουργία μιας τελωνειακής ένωσης δια της καταργήσεως των δασμών και των άλλων περιορισμών του εμπορίου μεταξύ των χωρών-μελών.
- 2) Η δημιουργία μιας κοινής αγοράς.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια (της Τελωνειακής Ένωσης και της κοινής αγοράς) γίνεται φανερό ότι για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του αγροτικού τομέα που αναφέρονται ανωτέρω στη σελίδα 6 και για να προωθηθεί ο σκοπός της οικονομικής ολοκληρώσεως έπρεπε να υιοθετηθεί μια Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) στους κόλπους της Κοινότητας.-

Είναι βέβαιο ότι κατά το σχεδιασμό της Ε.Ο.Κ. δόθηκε μεγάλη προτεραιότητα στη δημιουργία της ΚΑΠ γιατί "χωρίς γεωργία δεν υπάρχει κοινή αγορά", "χωρίς κοινή αγροτική πολιτική δεν υπάρχει οικονομική ολοκλήρωση". (Το σύνθημα της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας της Γεωργίας είναι: "δεν μπορεί να υπάρξει ενωμένη Ευρώπη χωρίς τους αγρότες της").-

- Η ΚΑΠ δημιουργήθηκε το 1960.-

II. Η ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΟΚ

Οι βασικές αρχές της ΚΑΠ:

Οι βασικές αρχές πάνω στις οποίες στηρίχθηκε η ΚΑΠ και που αποτελούν τον "χρυσό κανόνα" της Κοινότητας για την αγροτική οικονομία είναι:

1) Η δημιουργία ενιαίας αγοράς για κάθε ομάδα αγροτικών προϊόντων (σιτηρά-αμπελοργικά κλπ.) δηλ. κοινών κανόνων οργάνωσης των αγορών αγροτικών προϊόντων με βάση την ελεύθερη κυκλοφορία, το κοινό σύστημα τιμών την κοινή δασμολογική προστασία κ.λ.π.

2) Η αρχή της κοινοτικής προτίμησης για τα παραγόμενα από τις χώρες-μέλη αγροτικά προϊόντα και την αντίστοιχη αποθάρρυνση των εισαγωγών από μη κοινοτικές χώρες με τη θέσπιση συστήματος μεταβλητών εισφορών και δασμών.

3) Η αρχή της χρηματοδοτικής αλληλεγγύης με βάση την οποία όλες οι χώρες που μετέχουν στην κοινότητα αναλαμβάνουν από κοινού να καλύψουν όλες τις δαπάνες που απαιτεί η εφαρμογή της ΚΑΠ. Για το λόγο αυτό δημιουργήθηκε το Ευρωπαϊκό Αγροτικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων.-

Αυτές οι αρχές είχαν ως αποτέλεσμα τη θεμελίωση της ΚΑΠ, και πλέον ο αγροτικός τομέας θεωρείται ο πιο ενοποιημένος της Κοινότητας και γι'αυτό όλοι μιλούνε για την "πράσινη Ευρώπη".

Οι Σκοποί της ΚΑΠ:

Οι σκοποί του ΚΑΠ αναφέρονται στο άρθρο 39 της Συνθήκης της Ρώμης και είναι οι εξής:

1) Η αύξηση της αγροτικής παραγωγικότητας με την ανάπτυξη της τεχνικής προόδου, την εξασφάλιση της ορθολογικής ανάπτυξης της αγροτικής παραγωγής και την άριστη χρησιμοποίηση των συντελεστών παραγωγής, ιδίως της εργασίας.

2) Η εξασφάλιση δικαίου βιοτικού επιπέδου στον αγροτικό πληθυσμό ιδίως με την άνοδο των ατομικών εισοδημάτων

././

αυτών που εργάζονται στην αγροτική οικονομία.

3) Η σταθεροποίηση των αγορών (των αγροτικών προϊόντων).

4) Η εξασφάλιση κανονικού εφοδιασμού (των καταναλωτών με τα αγροτικά προϊόντα που επιθυμούν).

5) Η εξασφάλιση λογικών τιμών στις προμήθειες των καταναλωτών.-

Η εφαρμογή και η πραγματοποίηση της ΚΑΠ προϋποθέτει την υιοθέτηση της αρχής της κοινοτικής δράσης. Η κοινή οργάνωση της αγοράς των αγροτικών προϊόντων δεν επιτυγχάνεται με απλό συντονισμό των επί μέρους εθνικών αγορών, αλλά με την δημιουργία φορέων που εφαρμόζουν και παρακολουθούν την Κ.Α.Π.

Οι φορείς της ΚΑΠ είναι: Το Συμβούλιο των Υπουργών Γεωργίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (με τον επίτροπο Γεωργίας), η Ειδική Επιτροπή Γεωργίας, η Μόνιμη Επιτροπή των Αγροτικών Διαρθρώσεων, οι Επιτροπές Διαχείρισης κ.λ.π. βλέπε σχετικό διάγραμμα Νο 1.

Η ΚΑΠ αποτελείται από δύο σκέλη:

α) τη κοινή πολιτική τιμών και την κοινή οργάνωση αγορών

β) τη πολιτική επί των αγροτικών διαρθρώσεων.

Κατά την πρώτη δεκαετία την υπάρξεώς της η ΚΑΠ στηρίχθηκε κυρίως στο πρώτο σκέλος την οργάνωση των αγορών. Αργότερα διαπιστώθηκε ότι η κοινή οργάνωση των αγορών δεν αρκούσε από μόνη της να λύσει τα προβλήματα της Ευρωπαϊκής γεωργίας, δηλαδή τη σχετικά χαμηλή παραγωγικότητα και αποδοτικότητα, την προσκόλληση σε ορισμένες καλλιέργειες, την υπερπαραγωγή διαφόρων προϊόντων με αποτέλεσμα τη συσσώρευση πλεονασμάτων και το χαμηλό βιοτικό επίπεδο για τους αγρότες της Κοινότητας, έπρεπε ως εκ τούτου να ληφθούν διάφορα μέτρα για τον εκουγχρονισμό των αγροτικών εκμεταλεύσεων κλπ. Τα μέτρα αυτά άρχισαν να εφαρμόζονται από το 1975.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΚΑΠΑ. ΚΟΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΙΜΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΓΟΡΩΝ1. ΚΟΙΝΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΓΟΡΩΝ

Για την κοινή οργάνωση των αγορών των αγροτικών προϊόντων εφαρμόζονται οι ακόλουθοι τρόποι:

α. Τιμή στήριξης και παρέμβασης

Για το 70% περίπου των αγροτικών προϊόντων (σιτηρό-ζάχαρη κ.λ.π.) εξασφαλίζεται κάθε έτος στους παραγωγούς της Κοινότητας μια ελάχιστη τιμή.

β. Εξωτερική προστασία (Εισαγωγές-Εξαγωγές)

Για το 25% περίπου των αγροτικών προϊόντων (οίνοι, σπυροκηπευτικά, άνθη κ.λ.π.) εφαρμόζεται προστασία με διάφορες εισφορές ή ειδικούς δασμούς από τ'αντίστοιχα προϊόντα τρίτων χωρών (μη κοινοτικά).

γ. Συμπληρωματικές ενισχύσεις

Για ορισμένα προϊόντα που αποτελούν το 2,5% περίπου της κοινοτικής αγροτικής παραγωγής (σκληρό σιτάρι, καπνός κ.λ.π.) προβλέπονται συμπληρωματικές ενισχύσεις (επιδότησεις).

δ. Κατ'αποκοπή ενισχύσεις

Σε ορισμένα προϊόντα που συνιστούν το 1% της κοινοτικής αγροτικής παραγωγής (λινάρι, κίναβι, παραγωγή σπόρων κ.λ.π.) προβλέπεται κατ'αποκοπή ενισχύσεις που δίνονται είτε ανα εκτάριο καλλιέργειας είτε ανά ποσότητα παραγωγής.

2. ΚΟΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΙΜΩΝ

Η Κοινή Πολιτική τιμών αποτελεί τη βάση για την οργάνωση των αγροτικών αγορών. Πρέπει να σημειωθεί ότι κάθε χρόνο η ΕΟΚ καθορίζει "κοινές τιμές" για κάθε αγροτικό

προϊόν που ισχύουν σε όλες τις χώρες-μέλη.

Η διαδικασία καθορισμού της πολιτικής για τις "κοινές τιμές" των αγροτικών προϊόντων ακολουθεί τα εξής στάδια:

- α) Η Γενική διεύθυνση Γεωργίας (Επιτροπή Γεωργίας) καλεί τις διάφορες Συμβουλευτικές ομάδες εμπειρογνομόνων από τις Κυβερνήσεις των χωρών-μελών για τη σύνταξη του "Σχεδίου Προτάσεων" που θα υποβληθεί στο Συμβούλιο των Υπουργών Γεωργίας.
- β) Όταν εκπονηθεί το "Σχέδιο Προτάσεων" υποβάλλεται για συζήτηση στις διάφορες Επιτροπές που με τη σειρά τους κάνουν προτάσεις για τροποποίηση του "Σχεδίου προτάσεων" π.χ. Ειδική Επιτροπή Γεωργίας, Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων κλπ.
- γ) Μετά την οριστικοποίηση του "Σχεδίου Προτάσεων", από τα ανωτέρω όργανα υποβάλλεται για την τελική διαφοροποίηση του στο Συμβούλιο Υπουργών.-

Για τον καθορισμό των τιμών αγροτικών προϊόντων στην ΕΟΚ βλέπε σχετικό διάγραμμα Νο 1.

Β. ΚΟΙΝΗ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (σχέδιο Μάνσοχολτ)

Η κοινή διαρθρωτική πολιτική αποβλέπει:

- α) στο άριστο μέγεθος του αγροτικού πληθυσμού
- β) στην αύξηση του μεγέθους των αγροτικών εκμεταλλεύσεων
- γ) στην ανάπτυξη και του εκσυγχρονισμού του παραγωγικού εξοπλισμού (αγροτική υποδομή, πάγιο κεφάλαιο, μηχανήματα κ.λ.π.)
- δ) σε κατάρτιση προγραμμάτων για επιμόρφωση των αγροτών και παροχής συμβουλών
- ε) στη διάδοσή της νέας αγροτικής τεχνολογίας
- ζ) στη βελτίωση εμπορίας και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων (δημιουργία μεγάλων συνεταιριστικών φορέων από τους παραγωγούς).

Η πολιτική των αγροτικών διαρθρώσεων άρχισε από το

1964 με τον Κανονισμό 17/64 που απέβλεπε στην αλλαγή της διάρθρωσης της αγροτικής παραγωγής ή της εμπορίας των αγροτικών προϊόντων. Ταυτόχρονα λήφθηκαν και ορισμένα "Ειδικά μέτρα" για την αποτελεσματικότητά τους όπως:

- α) πριμοδότηση για το σφάξιμο των αγελάδων, για να μην υπάρχουν πλεονάσματα γάλακτος
- β) πριμοδότηση για το ξερίζωμα ορισμένων δένδρων, όπως π.χ. τα αμπέλια για τη μείωση της πλεονασματικής παραγωγής κρασιού
- γ) ειδική βοήθεια για τους ασχολούμενους στην αλιεία
- δ) ενίσχυση των ενώσεων των παραγωγών φρούτων και λαχανικών.

Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί ότι η διαρθρωτική πολιτική ενισχύθηκε και από τις λεγόμενες "κοινές δράσεις" που αφορούν κοινή συνεργασία για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων της αγροτικής οικονομίας.

Τέτοιες "κοινές δράσεις" είναι π.χ. η ενίσχυση των ορεινών και μειονεκτικών αγροτικών περιοχών, με δωρεάν έργα αγροτικής αποδομής.

III. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΟΚ

Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε, ότι η λειτουργία της ΕΟΚ είναι σχετικά μικρή χρονικά και ότι οι συνεχείς διευρύνσεις της έχουν ως συνέπεια τα στοιχεία που υπάρχουν μέχρι σήμερα, να δείχνουν σε ελάχιστο βαθμό τα πλεονεκτήματα που θα προκύψουν αργότερα για ολόκληρη την Ευρώπη και για κάθε χώρα χωριστά. Τα θετικά οικονομικά αποτελέσματα στον τομέα της Γεωργίας για τις χώρες της ΕΟΚ συνοψίζονται στα κατωτέρω:

1. Αύξηση της γεωργικής παραγωγής.

Κύριο χαρακτηριστικό της εξέλιξης της Ευρωπαϊκής γεωργίας κατά τα τελευταία έτη είναι μια τακτική και σταθερή αύξηση της παραγωγής της. Αν ληφθεί υπόψη ο δείκτης της τελικής γεωργικής παραγωγής κατ'όγκο διαπιστώνεται ότι για το σύνολο των έξι ιδρυτικών κρατών μελών της Κοινότη-

τας μια ετήσια αύξηση του 1,9%.

Για κάθε χώρα της ΕΟΚ δεν διαπιστώνεται ο ίδιος ρυθμός ανάπτυξης. Ο πιο μεγάλος δείκτης διαπιστώνεται στις κάτω χώρες (4,1%), ο πιο μικρός στο Βέλγιο (0,6%), στο Λουξεμβούργο (0,9%) και την Ιταλία (1,3%), ενώ στη Γαλλία (1,8%) και στη Γερμανία (1,7%) διαπιστώνονται ρυθμοί παραπλήσιοι με το μέσο κοινοτικό όρο.-

Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης που υπολογίζεται για τα δέκα κράτη μέλη για την περίοδο 1973-1985 είναι ελαφρά χαμηλότερος (1,8%).

Με τη χρησιμοποίηση των "αριθμοδεικτών της γεωργικής παραγωγής" που υπολογίζει η F.A.O με τον ίδιο τρόπο για όλες τις χώρες του κόσμου, είναι δυνατό να γίνει μια κατά προσέγγιση σύγκριση της εξέλιξης της Ευρωπαϊκής γεωργίας με εκείνη των άλλων προηγμένων χωρών.

Για την περίοδο 1966-1984, η Ευρωπαϊκή γεωργία αναπτύχθηκε με το ίδιο σχεδόν ρυθμό των άλλων προηγμένων χωρών. Η πρόοδος της είναι ελαφρά μικρότερη από αυτή της καναδικής γεωργίας, εξακολουθεί όμως να είναι μεγαλύτερη από αυτήν της ιαπωνικής γεωργίας και της γεωργίας των ανατολικών χωρών και σχεδόν ίση με εκείνη της γεωργίας των Η.Π.Α.

Η αύξηση της τελικής γεωργικής παραγωγής στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα αναφέρεται στο διάγραμμα Νο 2.

2. Αύξηση παραγωγικότητας

Από τα αποτελέσματα των στατιστικών μελετών και ερευνών που γίνονται σε κοινοτικό επίπεδο δείχνουν ότι η αύξηση της γεωργικής παραγωγής δεν οφείλεται ούτε σε επέκταση των καλλιεργουμένων εκτάσεων ούτε σε αύξηση της απασχόλησης στη γεωργία. Αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση της παραγωγικότητας με την καλύτερη χρησιμοποίηση των συντελεστών της παραγωγής, στην αυξημένη χρήση κεφαλαίου και ενδιάρμεσων καταναλώσεων, στη σημαντική πρόοδο στον τομέα

της γεωργικής έρευνας και στη διάδοση των αποτελεσμάτων της, και τέλος στην εκβιομηχάνισή της.

Στον πίνακα Νο 2 φαίνεται ότι για την Ευρώπη των Δέκα οι εκτάσεις που χρησιμοποιούνται στη γεωργία μειώθηκαν περισσότερο από 6 εκατ. εκτάρια σε διάστημα 19 ετών.

Στον πίνακα Νο 3 και στο διάγραμμα Νο 3 φαίνεται ότι η εξέλιξη του δυναμικού στη γεωργία ήταν αντίστροφα θεαματική όσον αφορά το γεωργικό εργατικό δυναμικό σχεδόν περιορίστηκε στο μισό σε διάστημα 20 χρόνων. Θα μπορούσε κανείς να πει ότι, στην Ευρώπη των 6, κατά τη διάρκεια των ετών 1965-75 κάθε λεπτό ένας γεωργός σταματούσε τη δραστηριότητά του.

Οι ενδιάμεσες καταναλώσεις, αγορά ζωοτροφών, λιπασμάτων, εντομοκτόνων, υπηρεσιών, μηχανημάτων κ.λ.π., αυξήθηκαν σημαντικά και γρήγορα και ο ρυθμός αύξησής τους ήταν μεγαλύτερος στις χώρες που τεχνικά είναι λιγότερο ανεπτυγμένες.-

Στο διάγραμμα Νο 4 φαίνεται η αύξηση χρησιμοποίησης των ενδιάμεσων καταναλώσεων.

Στους πίνακες Νο 4 και 5 φαίνεται αντίστοιχα η κατανάλωση χημικών λιπασμάτων και γεωργικών μηχανημάτων

3. Αύξηση ανταλλαγών αγροτικών προϊόντων.

Από τα πρώτα επιτεύγματα της Κ.Α.Π. μπορεί να χαρακτηριστεί το γεγονός ότι ελευθέρωσε τη διακίνηση αγροτικών προϊόντων μέσα στην Κοινότητα. Οι αναρίθμητοι δασμοί και ποσοτικοί περιορισμοί καταργήθηκαν, έτσι δημιουργήθηκε μια μεγάλη αγροτική αγορά στην οποία τα προϊόντα που παράγουν περίπου 10 εκατομμύρια αγρότες 10 κρατών προσφέρονται ελεύθερα σε 300 εκατομμύρια καταναλωτές.

Στον πίνακα Νο 6 φαίνεται ότι, από το 1968 έως το 1985 οι ενδοκοινοτικές συναλλαγές προϊόντων διατροφής έφθασαν σε τρέχουσες αξίες από 4,9 δισεκ. ECU σε 58 δισεκ.

ECU. Σε σταθερές ECU οι συναλλαγές αυξήθηκαν κατά μέσο όρο 8,2% κατ'έτος.

Επίσης στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η αύξηση των ανταλλαγών αγροτικών προϊόντων οδήγησε στον ενδοκοινοτικό ανταγωνισμό με συνέπεια τη βελτίωση της ποιότητας αυτών (καλύτερα ιταλικά κρασιά για να α αγωνιστούν τα γαλλικά).

4. Εξειδίκευση της παραγωγής.

Η Ελευθερία του εμπορίου οδήγησε σε εξειδίκευση της παραγωγής των αγροτικών προϊόντων με βάση τα σχετικά πλεονεκτήματα και κυρίως τις κλιματολογικές συνθήκες κάθε περιοχής. Οι μεγάλες πεδιάδες και το υγρό κλίμα της Βόρειας Ευρώπης προσφέρονται καλύτερα για την παραγωγή σιτηρών, κρέατος και γαλακτοκομικών προϊόντων. Ενώ το κλίμα της Νότιας Ευρώπης προσφέρεται για την παραγωγή κρασιού, φρούτων και λαχανικών, που ακόμη και όταν παράγονται στη Βόρεια Ευρώπη, παράγονται υπο αντιοικονομικές συνθήκες και είναι χειρότερης ποιότητας.

5. Σταθεροποίηση των αγορών αγροτικών προϊόντων.

Η σταθεροποίηση της προσφοράς αγροτικών προϊόντων είναι πράγμα πολύ δύσκολο γιατί αυτή υπόκειται σε φυσικούς παράγοντες που δεν μπορεί να αντιμετωπισθούν με οποιαδήποτε πολιτική. Ο όγκος της συγκομιδής δεν μπορεί να προβλεφθεί με ακρίβεια γιατί υπόκειται στις καιρικές συνθήκες, ενώ η ζήτηση είναι ανελαστική, κυρίως όταν πρόκειται για είδη διατροφής πρώτης ανάγκης. Πάντως, η ΚΑΠ επιδιώκει μια σταθεροποίηση των αγορών αγροτικών προϊόντων με τους μηχανισμούς επεμβάσεως στην εσωτερική αγορά και στα σύνορά της. Σε ομαλές περιόδους υπάρχουν μηχανισμοί επιμηκύνσεις της προσφοράς (αποθήκευση), αύξησεως της προσφοράς (εισαγωγές) ή αντίθετα μειώσεις της προσφοράς (επιδότηση εξαγωγών και μεταποίηση των περισσευμάτων).

Αυτοί οι μηχανισμοί επιτέλεσαν καλά το ρόλο τους για-

τί προφύλαξαν την αγροτική αγορά της Κοινότητας από τις μεγάλες διακυμάνσεις της προσφοράς της διεθνούς αγοράς και έτσι εξασφάλισαν μια σταθερότητα τόσο στη κοινοτική παραγωγή, όσο και στις τιμές π.χ. μεταξύ 1968 και 1974, οι τιμές του μαλακού σιταριού δεν διακυμάνθηκαν από μήνα σε μήνα παρά μόνο σε 3% μέσα στην Κοινότητα, ενώ διακυμαίνοντα κατά 11% στη διεθνή αγορά και κατά 13% στην αγορά των Η.Π.Α.

6. Ασφάλεια προμηθειών.

Η ασφάλεια των προμηθειών πετυχαίνεται με τη σταθερότητα των τιμών των αγροτικών προϊόντων. Αυτή παρακινεί τους αγρότες να παράγουν σε αρκετές ποσότητες, γιατί με τους μηχανισμούς εγγυήσεως δεν φοβούνται οικονομική καταστροφή σε περίπτωση υπερπαραγωγής και καταρρεύσεως των τιμών σε παγκόσμια κλίμακα. Αλλά η σταθερότητα των τιμών σημαίνει ότι και οι καταναλωτές της Κοινότητας δεν αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο του να μη μπορούν να προμηθευτούν τα απαραίτητα είδη διατροφής λόγω απότομης ανόδου των τιμών των εισαγωγών.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η έλλειψη πολιτικής εγγυήσεων ανάλογης με της Ε.Ο.Κ. οδήγησε το 1972 τους αγρότες μεγάλων σιτοπαραγωγών κρατών, όπως των Η.Π.Α., του Καναδά και της Αυστραλίας να μειώσουν την παραγωγή τους και να προκαλέσουν έλλειψη σιταριού στην παγκόσμια αγορά. Ήταν γι' αυτούς ο μοναδικός τρόπος να αυξήσουν τις τιμές που είχαν εξευτελιστεί λόγω της προηγούμενης μόνιμης υπερπαραγωγής. Ταυτόχρονα η απόφασή τους συνέπεσε με κακές συγκομιδές σε άλλα μέρη του κόσμου (Σοβιετική Ένωση) οι τιμές υψώθηκαν κατακόρυφα στην παγκόσμια αγορά, αλλά όχι και στην προστατευμένη αγορά της Ε.Ο.Κ.

7. Λογικές τιμές καταναλώσεως.

Οι τιμές παραγωγής των αγροτικών προϊόντων αντίπροσωπεύουν μόνο το ένα τρίτο των τιμών καταναλώσεως στα είδη διατροφής τα άλλα δύο τρίτα αποτελούν τα έξοδα μεταποίησης

και διανομής. Έτσι μια αύξηση π.χ. 10% στις τιμές παραγωγής των αγροτικών προϊόντων που αποφασίζεται από το Συμβούλιο των Υπουργών της Ε.Ο.Κ., δεν σημαίνει ανάλογη αύξηση των τιμών καταναλώσεως αλλά πολύ μικρότερη. Όταν τα είδη διατροφής ακριβαίνουν μέσα στην Κοινότητα αυτό οφείλεται συνήθως στην αύξηση των εξόδων μεταποίησης και διανομής. Έτσι, παρά το γεγονός ότι οι τιμές παραγωγής υψώνονται σταθερά από το Συμβούλιο των Υπουργών κάθε χρόνο για να εξασφαλίσουν ικανοποιητικά εισοδήματα στους αγρότες, τα περισσότερο είδη διατροφής κοστίζουν λιγότερο στους καταναλωτές της Ε.Ο.Κ. παρά σε εκείνους των ανεπτυγμένων χωρών.

8. Σταθεροποίηση των αγροτικών εισοδημάτων.

Είναι γνωστό ότι τα εισοδήματα των αγροτών εξαρτώνται από τις καιρικές συνθήκες και υφίστανται αυξομειώσεις που δεν υφίστανται τα εισοδήματα των άλλων εργατών. Η αύξηση των εισοδημάτων των αγροτών μέχρι το 1972, ήταν κατώτερη από την αύξηση των εισοδημάτων άλλων εργαζομένων. Από το 1972 όμως υπάρχει μια πολιτική επί των αγροτικών διαρθρώσεων (αποχώρηση μεγάλου αριθμού αγροτών κ.λ.π.) που επιδιώκει, δια του ορθολογισμού, να αυξήσει την παραγωγικότητα, της αγροτικής εργασίας, να σταθεροποιήσει τα εισοδήματα των αγροτών και να μειώσει τις εισοδηματικές ανισότητες που υπάρχουν μεταξύ: α) αγροτών και άλλων κοινωνικο-οικονομικών κατηγοριών, β) αγροτών διαφόρων περιοχών της Κοινότητας και γ) μεγάλων και μικρών καλλιεργητών.

Στο διάγραμμα Νο 5 φαίνεται η εξέλιξη των εισοδημάτων στο σύνολο της Οικονομίας και στη γεωργία για τις χώρες της Ε.Ο.Κ.

9. Αύξηση των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων.

Η αύξηση της γεωργικής παραγωγής που είναι αποτέλεσμα της διάδοσης της τεχνικής προόδου και της στήριξης των τιμών είχε ως συνέπεια η Ε.Ο.Κ. να αυξήσει τις εξαγωγές της και να είναι σήμερα ο δεύτερος εξαγωγές γεωργικών προϊόντων μετά τις Η.Π.Α.

Αναφορικά με τις εξαγωγές αναφέρουμε ότι η αξία τους το 1984 αντιπροσώπευε το 18% της αξίας της τελικής γεωργικής παραγωγής. Για πολλά προϊόντα όπως το βούτυρο, το γάλα, το τυρί, το αλεύρι σίτου, τα πολ'ερικά, τον οίνο η Κοινότητα είναι ο πρώτος εξαγωγέας σε διεθνές επίπεδο. Οι πωλήσεις της σε ζάχαρη έρχονται αμέσως μετά την Κούβα και οι εξαγωγές σε βδείο κρέας υπερβαίνουν τις εξαγωγές των παραδοσιακών εξαγωγέων της Αργεντινής και της Αυστραλίας.

Εκτός από τις εμπορικές εξαγωγές η Ε.Ο.Κ., έχει αυξήσει τις όφρεάν αποστολές της γεωργικών προϊόντων προς τις χώρες που αντιμετωπίζουν λιμό και επισιτική ανεπάρκεια.

Παράλληλα αυξήθηκαν και οι εισαγωγές με συνέπεια η Ε.Ο.Κ. να καταλάβει τη θέση του πρώτου εισαγωγέα, το 46% των εισαγωγών της προέρχονται από τις αναπτυσσόμενες χώρες και το 13% από συμβαλλόμενες χώρες της Αφρικής, Καραβαϊκής και Ειρηνικού.

Η αύξηση της αξίας των εισαγωγών οφείλεται σε μια αύξηση των αγορών ειδών διατροφής που δεν παράγει η ευρωπαϊκή γεωργία (καφές, κακάο, καρικεύματα κ.λ.π.) και στην αγορά προϊόντων που είναι αναγκαία για τη διατροφή των ζώων.

Στον πίνακα Νο 7 αναφέρεται ο βαθμός αυτάρκειας των χωρών μελών της Ε.Ο.Κ. σε γεωργικά προϊόντα για το έτος 1982.

Τα θετικά οικονομικά αποτελέσματα που επετεύχθηκαν από την εφαρμογή της Κ.Α.Π. θα πρέπει να συσχετιστούν και με ορισμένες αρνητικές επιπτώσεις που κυρίως είναι:

- 1) Η υπερπαραγωγή ορισμένων αγροτικών προϊόντων (γαλακτοκομικά, ορισμένα φρούτα και λαχανικά).
- 2) Η διάθεση υψηλών πόρων από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, (60-70%) των πόρων αυτών απορροφούνται από την Κ.Α.Π.
- 3) Η άγνοια μεταχείριση των αγροτών Βορρά-Νότου, η οποία αποκλίνει κυρίως υπέρ των πρώτων.

Αυτές οι ελάχιστες αρνητικές επιπτώσεις επιβάλλουν την γρήγορη αναθεώρηση της Κ.Α.Π. ώστε να δημιουργηθεί μια κερισσότερο αυτοδύναμη και ανταγωνιστική αγροτική οικονομία.

IV. ΕΟΚ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΑ

Η ΚΑΠ δημιουργεί για την Ελλάδα ευνοϊκές συνθήκες, οι οποίαι είναι:

- 1) Εξασφαλίζει τη διάθεση των αγροτικών μας προϊόντων σε μία αγορά 300 εκατομ. καταναλωτών κατά κανόνα υψηλότερου εισοδήματος.
- 2) Έχει ανακουφίσει τον Ελληνικό κρατικό προϋπολογισμό από τις υπέρογκες δαπάνες για τις επιδοτήσεις των αγροτικών προϊόντων.
- 3) Έχει αποφέρει αρκετούς κοινοτικούς πόρους μέσω του FEUGA.
- 4) Προσφέρει τη δυνατότητα απόκτησης περισσότερων αγροτικών προϊόντων υψηλής ποιότητας (τυριά, κρέατα).
- 5) Ευνοεί τη συλλογική δράση (δηλ. την ανάπτυξη των συνεταιρισμών).
- 6) Ευνοεί την σταθερότητα και περιορίζει την αβεβαιότητα των Ελλήνων αγροτών.

Στον πίνακα Νο 8 αναφέρονται τασυγκριτικά οικονομικά στοιχεία Ελλάδος και χωρών της Ε.Ο.Κ. για το 1981.

Γ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο κεφάλαιο της εισαγωγής αναφέρουμε τους λόγους για τους οποίους η αγροτική οικονομία παίζει βασικό ρόλο στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας κάθε χώρας. Τους ίδιους λόγους και στόχους έθεσε και η Ε.Ο.Κ. μέσω της Κ.Α.Π. για την ανάπτυξη των οικονομιών κάθε χώρας μέλους.

Πριν από είκοσι χρόνια, όταν γεννιόταν η Ε.Ο.Κ., ο αγροτικός τομέας ήταν σ' όλες τις χώρες-μέλη αυτός στον οποίο οι κρατικές επεμβάσεις ήταν οι πιο σημαντικές και οι πιο διάφορες. Με βάση αυτή τη διαπίστωση θα μπορούσε κανείς να κει ότι αυτός ο τομέας δεν θα προσφερόταν για οικονομική ολοκλήρωση, γιατί η προσέγγιση των τελείως διάφορων εθνικών πολιτικών και παρεμβάσεων θα ήταν πολύ δύσκολη. Όμως η γεωργία είναι ο οικονομικός τομέας στον οποίο η οικονομική ολοκλήρωση έχει προχωρήσει πιο πολύ απ' όλους, υπό την έννοια ότι εδώ υπάρχει η περισσότερη μεταβίβαση εξουσιών από τα κράτη-μέλη προς την Κοινότητα. Αυτό είναι και το μεγαλύτερο επίτευγμα της Κ.Α.Π.

Όδη όπως αναφέρουμε ανωτέρω στα είκοσι χρόνια που πέρασαν για την ΕΟΚ, τα θετικά οικονομικά αποτελέσματα στον τομέα της γεωργίας ήταν τεράστια, πέτυχε δηλαδή τους στόχους για την ανάπτυξη των εθνικών οικονομιών κάθε χώρας-μέλος και ολοκλήρωσης της Ευρώπης.

Πιο συγκεκριμένα η αύξηση της γεωργικής παραγωγής, η τεχνική πρόοδος που πραγματοποιήθηκε στον τομέα της διατήρησης και μεταφοράς των προϊόντων διατροφής, η ανάπτυξη των εθνικοκοινοτικών συναλλαγών κ.λ.π., είχαν σαν αποτέλεσμα να εξασφαλίσουν πλήρως τον εφοδιασμό της ευρωπαϊκής αγοράς και έτσι να επιλυθούν τα προβλήματα της έλλειψης και του ανεφοδιασμού που προέκυπταν κατά τα έτη 1945-1950. Πέρα από τις τροπικές καλλιέργειες, όπως ο καφές, το τσάϊ κ.λ.π. η Ε.Ο.Κ., όσον αφορά τη διατροφή της, δεν εξαρτιόταν από το 1985 από το εξωτερικό παρά μόνο για το ρύζι, ορισμένους ελαιόχρους σπόρους και βασικά είδη διατροφής που χρησιμοποιούνται ως κτηνοτροφές.

Συμπερασματικά θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι,

τα θετικά οικονομικά αποτελέσματα για τις χώρες της Ε.Ο.Κ. στον τομέα της γεωργίας ήταν τόσο σημαντικά, όπως αναφέρονται ανωτέρω, που οδήγησαν άλλες χώρες που δεν συμμετείχαν στην ίδρυσή της, να ζητήσουν τη συμμετοχή τους σ' αυτή και έτσι να έχουμε μέσα σε είκοσι χρόνια τη συνεχή διεύρυνσή της από έξη αρχικά μέλη σε δώδεκα.

Όπως σημειώνουμε και σε άλλα σημεία της παρούσας εργασίας, η διαδικασία της οικονομικής ολοκλήρωσης των χωρών της Ε.Ο.Κ. είναι συνεχής και δυναμική. Ήδη το 1992 είναι έτος ορόσημο για τις χώρες της Ε.Ο.Κ. με την πλήρη ολοκλήρωση των οικονομιών τους και με την καθιέρωση των "τεσσάρων ελευθεριών τους"

- 1) την ελευθερία διακίνησης αγροτικών και βιομηχανικών προϊόντων.
- 2) Την ελευθερία διακίνησης των εργαζομένων.
- 3) Την ελευθερία διακίνησης κεφαλαίων και
- 4) Την ελευθερία εγκατάστασης και προσφοράς υπηρεσιών.

Η προοπτική της ανάπτυξής της τόσο στην αγροτική οικονομία, όσο και στους υπόλοιπους κλάδους πρέπει να θεωρείται δεδομένη γιατί πέραν από την πολιτική ολοκλήρωση που είναι και ο απώτερος σκοπός, θα δημιουργηθούν και νέοι τρόποι διοίκησης και οργάνωσης που είναι το απαραίτητο κλειδί για να αναπτύξουν οι πολίτες της ΕΟΚ τα χαρακτηριστικά τους.

Πίνακας Νο 1

Τα στάδια εξέλιξης της αγροτικής οικονομίας				
Θεσμοί και μεγέθη	1ο Πρωτόγονη αγροτική οικονομία →	2ο Αυτοσυντηρούμενη ή αυτάρκτης αγροτική οικονομία →	3ο Μικτή αγροτική οικονομία (Εύθραη Παραγωγή) →	4ο Εξειδικευμένη ή Εξεισηματική αγροτική οικονομία (αγροτική οικονομία της αγοράς)
Ίδιότητα γης	Ανύπαρκτη	Μικρή	Μεγαλύτερη	Μεγεθυμένη
Ίδιο κεφάλαιο	Ανύπαρκτο	Απλά αγροτικά εργαλεία	Μέσου μεγέθους	Υψηλό (τρακτέρ, μηχανές κτλ.)
Μέθοδοι παραγωγής και γνώσεις	Πρωτόγονες	Παραδοσιακές (παραδοσιακές γνώσεις)	Περισσότερο εξελιγμένες (πρώτες γνώσεις γεωργίας)	Εξειδικευμένες γνώσεις (επιστημονική εφαρμογή)
Η κυριότερη εισροή	Η σωματική εργασία	Σωματική εργασία και εργαλεία	Εργασία, εργαλεία, μερικά μηχανήματα, λιπάσματα	Μηχανήματα, λιπάσματα και άλλες προηγμένες εισροές
Καταμερισμός έργων	Ανύπαρκτος	Υποτυπώδης	Επισχημένος	Ισχυρός
Προσοχή εργασίας (ύρες απασχόλησης)	Καθημερινή απασχόληση στη θήρα ή/και συλλογή καρπών	Εποχιακή (Υποαπασχόληση)	Συνεχής-Ισορροπημένη	Εποχιακή-Περιορισμένη (υψηλός ελεύθερος χρόνος)
Εκτός παραγωγής	Η Εκβίωση	Συντήρηση της οικονομίας	Συντήρηση της οικογένειας και πώληση στην αγορά	Πώληση μόνο στην αγορά
Παραγωγή και Παραγωγικότητα	Ελάχιστη	Χαμηλή	Μέση	Υψηλή
Εύθραη Παραγωγής	Τυχαία (Από τη φύση)	Κυριαρχία των αναγκαίων καλλιεργειών	Εύθραη (πολυκαλλιέργεια)	Μονοκαλλιέργεια (εξειδίκευση παραγωγής)
Ποσοτό παραγωγής που προσκομίζεται στην αγορά	Μηδέν	Γίνεται κάποια ανταλλαγή προϊόντων με προϊόντα	50% περίπου	100% περίπου
Εξασφάλιση από κίνδυνο και αβεβαιότητα	Καμιά	Χαμηλή	Υψηλή	Μέση (εξαρτάται από τη διακύμανση των τιμών)
Βιοτικό επίπεδο	Εξασφάλιση αγαθών μόνο για εκβίωση	Ελάχιστο όριο συντήρησης	Βελτιωμένο	Υψηλό
Εξάρτηση από άλλους κλάδους	Καμιά	Καμιά (Αυτάρκεια)	Μερική	Πλήρης

Πίνακας Νο 2

Χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα

(1 000 εκτάρια)

	1966	1970	1980	1985
Βέλγιο	1 646	1 598	1 446	1 418
Γερμανία	13 825	13 578	12 248	12 019
Γαλλία	33 741	32 543	31 737	31 340
Ιταλία	19 856	19 712	17 879	17 521
Λουξεμβούργο	134	135	130	128
Κάτω Χώρες	2 260	2 208	2 029	2 023
ΕΥΡ 6	71 462	69 774	65 469	64 449
Ανία	3 019	2 968	2 905	2 873
Ελλάδα	8 960	9 234	9 234	9 234
Ιρλανδία	4 754	4 794	5 705	5 686
Ηνωμένο Βασίλειο	19 179	18 853	18 920	18 690
ΕΥΡ 10	107 379	105 627	102 236	100 932
Ισπανία	—	—	27 302	27 230
Πορτογαλία	—	—	4 379	4 379
ΕΥΡ 12	—	—	133 917	132 817

Πίνακας Νο 3

(* 1000 ΜΕΕ)

	Ισπάλια	Γερμανία	Γαλλία	Ιταλία	Λουξεμβούργο	Κάτω Χώρες	EUR 6	Δανία	Ιρλανδία	Ηνωμένο Βασίλειο	EUR 9	Ελλάδα	EUR 10
1966-1967	271,2	2 329,9	3 023,3	4 127,2	17,04	341,7	10 110,3	:	:	:	:	:	:
1975	139,6	1 233,6	1 949,7	2 826,5	12,37	253,7	6 415,5	176,7	324,7	625,7	7 542,6	:	:
1983	111,8	945,9	1 658,2	2 157,6	7,75	243,4	5 124,7	140,3	276,1	562,1	6 103,2	863,3	6 966,5

Μ.Ε.Ε.: Μονάδα εργασίας κατ' έτος = κατ' έτος χρόνος εργασίας ηλθρης απασχολούμενου ατόμου

Πίνακας Νο 4

Κατανάλωση χημικών λιπασμάτων στις χώρες της ΕΟΚ.
Σε κιλά ανά εκτάριο (= 10 στρέμματα)

Είδος λιπάσματος	Έτος	«10»	ΕΛΛ.	ΙΤΑΛ.	ΓΑΛΛ.	Ο.Δ.Γ.	Η.ΒΑΣ.	ΟΛΛ.	ΒΕΛ.	ΔΑΝ.	ΙΡΑ.	ΛΟΥΞ.
Αζωτούχα	1970	44	16	28	38	80	42	175	114	91	12	77
Αζωτούχα	1982	75	32	50	69	109	74	238	128	130	48	110
Φωσφορούχα	1970	39	12	25	53	63	25	49	91	43	29	49
Φωσφορούχα	1982	45	20	32	53	62	23	40	72	36	25	47
Καλιούχα	1970	34	1	10	39	82	22	55	117	62	24	57
Καλιούχα	1982	44	3	19	54	87	25	105	103	47	31	63
ΣΥΝΟΛΟ	1970	118	29	62	130	225	86	279	322	196	64	183
ΣΥΝΟΛΟ	1982	164	55	101	176	258	122	383	305	213	104	220
Απλά λιπάσματα	1970	55	10	41	50	119	31	231	167	50	20	170
Απλά λιπάσματα	1982	72	18	50	76	122	46	251	136	72	30	197
Ενθεται λιπάσματα	1970	74	19	26	81	111	44	80	165	129	44	56
Ενθεται λιπάσματα	1982	90	36	51	100	136	76	80	169	142	74	24

Πίνακας Νο 5

Γεωργικά μηχανήματα στις χώρες της ΕΟΚ

Είδος μηχανής	«10»	ΕΛΛ.	ΙΤΑΛ.	ΓΑΛΛ.	Ο.Δ.Γ.	Η.ΒΑΣ.	ΟΛΛ.	ΒΕΛ.	ΔΑΝ.	ΛΟΥΞ.	ΙΡΛ.
A. Αριθμός μηχανών (σε χιλιάδες)											
Τρακτέρ	5.416,9	258,1	1.106,2	1.493,0	1.412,0	509,8	173,6	106,9	103,1	0,7	145,1
Θεριστικοί μηχανές	450,6	6,4	36,8	147,0	145,0	56,8	6,0	7,9	37,6	1,8	5,3
Εγκαταστάσεις μηχ. αρόμενου	1.185,4	2,3	106,0	365,0	457,6	65,0	62,6	38,3	65,6	2,8	20,2
Μηχανές συλλογής κατάρας	655,8	...	8,0	130,2	178,4	130,0	159,4	23,0	18,1	0,7	8,0
Μηχανές συλλογής ζαχαρ/τιαν	226,1	...	47,0	56,0	67,0	11,2	21,4	15,8	...	—	7,7
Θερμοκήπια	91,8	12,0	13,2	17,4	11,8	9,3	15,3	7,6	2,6	0,1	0,5
B. Αριθμός μηχανών ανά 1.000 στρέμματα (χρησιμοποιούμενης γεωργικής επιφάνειας):											
Τρακτέρ	4,9	2,1	6,2	4,7	12,1	2,7	8,5	7,5	6,3	6,9	2,3
Θεριστικοί μηχανές	490	5,8	36,8	147,0	145,0	56,8	6,0	7,9	37,6	6,9	2,3
Μηχανές αρόμεν. (σε 100 στρέμ.)	4,7	1,0	3,6	5,2	8,5	2,0	2,9	4,0	1,5	4,1	1,5
Μηχανές συλλ. κατάρας/στρέμ.	17,8	...	191,3	16,1	15,3	14,8	10,4	18,7	20,0	18,7	50,0
Μηχανές συλλ. ζαχ/τιαν/στρέμ.	90	...	70	113	66	188	61	82	...	82	47

T. E. I. ΠΑΤΡΑΣ
BIBLIOTHKH

Πίνακας Νο' 6

Ενδοκοινωνικές συναλλαγές προϊόντων διατροφής που καταρτίζονται με βάση τις εξαγωγές
(σε εκατ. ECU)

Ετος	EUR 6	EUR 9	EUR 10
1968	4 384		
1969	5 567		
1970	6 226		
1971	7 176		
1972	8 836		
1973	10 491	14 382	
1974	12 386	17 349	
1975	13 383	19 619	
1976	16 743	23 461	
1977	18 611	26 283	
1978	20 144	28 908	
1979	22 445	32 160	
1980	23 379	33 610	
1981	27 132	38 947	40 242
1982	30 619	43 844	45 482
1983	32 725	46 652	48 642
1984	37 240	53 001	55 476
1985	38 974	56 169	58 633

Πίνακας Νο 7

Βαθμός αυτάρκειας των χωρών μελών της ΕΟΚ σε γεωργικά προϊόντα (%).
Έτος 1982

Προϊόντα	ΕΟΚ		Ιταλία	Γαλλία	Δ. Γερμανία	Ιν. Βασίλειο	Ολλανδία	Βέλγιο		Ιρλανδία
	«10»	Ελλάδα						Λούξεμβ.	Δανία	
Α. ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ										
Σιτάρι	125	187	82	216	107	96	59	67	124	43
Σίκαλι	104	100	95	119	106	75	40	98	104	—
Κριθάρι	114	98	41	182	93	130	35	70	102	109
Βρώμη	99	99	82	112	96	100	113	74	93	92
Καλαμπόκι	66	78	69	140	23	—	—	3	—	—
Δημητριακά, σύνολο	106	124	73	179	91	97	27	48	99	79
Ρύζι	74	116	274	9	—	—	—	—	—	—
Πατάτες	102	106	99	112	81	96	145	88	98	100
Ζάχαρη	127	74	102	430	123	49	161	222	187	101
Λαχανικά	99	123	115	98	34	74	199	132	66	84
Φρούτα νωπά	84	162	127	97	56	31	48	63	44	19
Εσπεριδοειδή	43	130	112	2	—	—	—	—	—	—
Κρασί	100	114	129	99	31	—	—	—	—	—
Β. ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ										
Τυριά	107	87	80	115	95	71	229	41	434	491
Βούτυρο	114	70	43	120	124	49	279	85	214	266
Κρέας βοδινό	104	63	60	118	113	83	113	114	381	488
Κρέας μοσχάριου	103	38	63	105	78	120	725	133	100	100
Κρέας χοιρινό	101	84	78	84	86	67	237	155	386	124
Κρέας πουλερικών	111	101	99	138	63	99	304	90	236	92
Κρέας, σύνολο	101	84	78	99	89	77	217	124	344	227
Γ. ΕΛΑΙΑ ΚΑΙ ΛΙΠΗ										
Φυτικά έλαια και λίπη	32	144	53	42	13	16	2	2	3	—
Λίπη ζωικής προέλευσης	86	82	96	96	109	11	57	86	110	109
Έλαια και λίπη θαλασσινών	23	—	—	—	10	7	—	—	250	1000
Σύνολο έλαια και λίπη	47	111	58	59	43	13	33	34	87	22

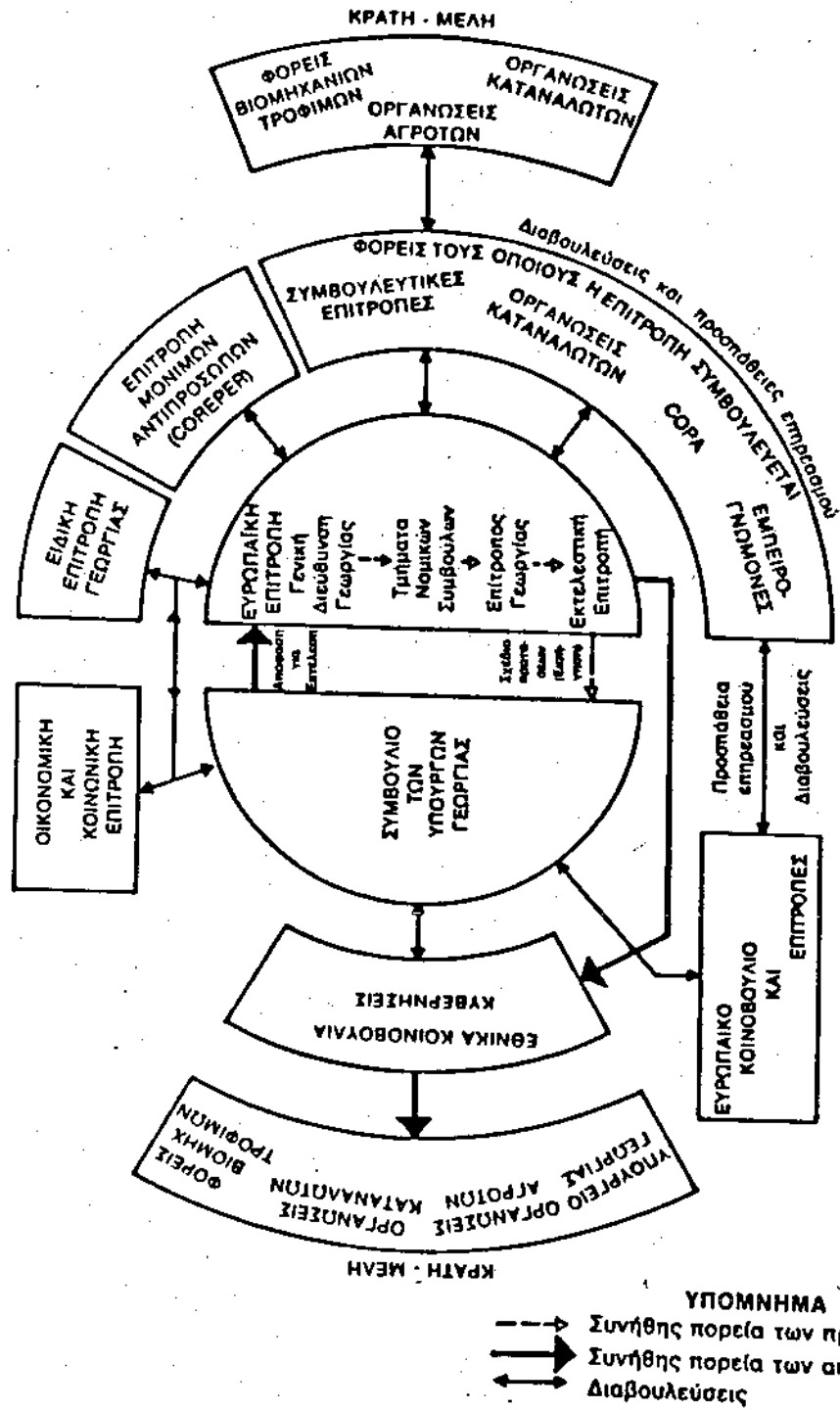
Πίνακας Νο 8

Συγκριτικά οικονομικά στοιχεία Ελλάδας και χωρών της ΕΟΚ, 1981

Μεγέθη	Μονάδα ¹ Μέτρησης	ΕΟΚ «10»	Ελλάδα	Ιταλία	Γαλλία	Δ. Γερμανία	Ηνωμ. Βασίλειο	Ολλαν- δία	Βέλγο	Δανία	Ιρλαν- δία	Λουξεμ- βούργο
1. Ακαθ. Εγχ. Προϊόν (ΑΕΠ)	ENM δισ.	2.213	33	318	514	614	451	127	86	52	15	3
2. Ακαθ. Εγχ. Προϊόν ανά κάτοικο	ENM	8.148	3.392	5.554	9.529	9.948	8.044	8.933	8.749	10.118	4.443	9.500
3. Ενταγός πληθυσμός	(000)	106.924	3.529	20.623	20.959	25.588	23.819	3.005	3.669	2.438	1.136	158
4. Ενταγ. αγρ. πληθυσμός	(000)	8.439	1.083	2.759	1.794	1.406	629	244	109	206	201	8
5. ΑΕΠ Αγρ. Τομέα (Προστιθέμενη αξία) ή Αγροτικό Εισόδημα	ENM δισ.	77,1	5,2	19,8	19,2	12,9	8,7	5,1	2,0	2,5	1,5	0,1
6. (α) Συμμετοχή (%) του 5. στο 1.	%	3,5%	15,8%	6,2%	3,7%	2,1%	1,9%	4,0%	2,3%	4,8%	10%	3,3%
(β) Συμμετοχή (%) του 4. στο 3.	%	7,9%	30,7%	13,4%	8,6%	5,5%	2,6%	4,9%	3,0%	8,4%	17,7%	5,1%
7. Εισόδημα ανά απο- σχολούμενο αγρότη (5:4)	ENM	9.140	4.800	7.180	10.700	9.170	13.830	20.900	18.350	12.140	7.460	12.500
8. Σχέση εισοδήματος ανά ασχολ. αγρότη (ΕΟΚ = 100)	Δείκτης	100	53%	79%	117%	101%	151%	229%	201%	133%	82%	137%

¹ ENM = Ευρωπαϊκές νομισματικές μονάδες.

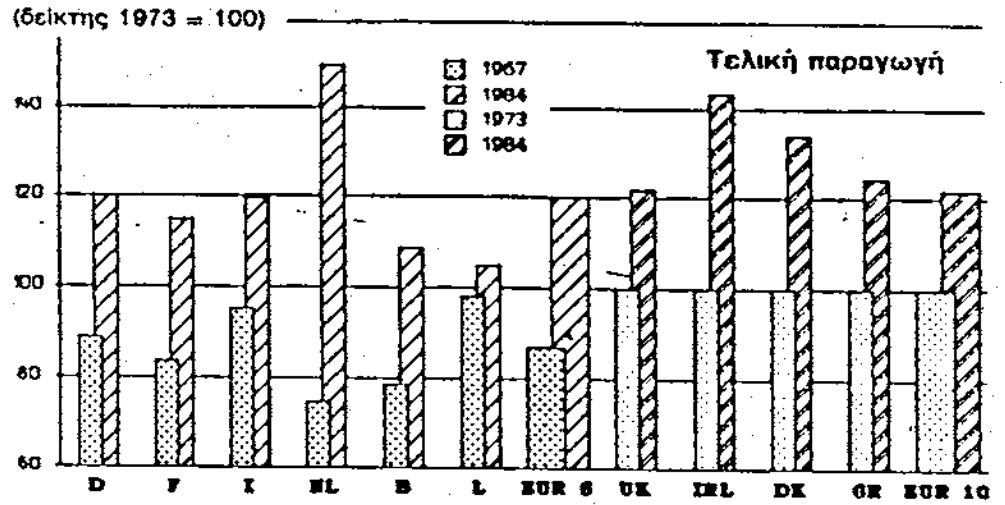
Διάγραμμα Νο 1

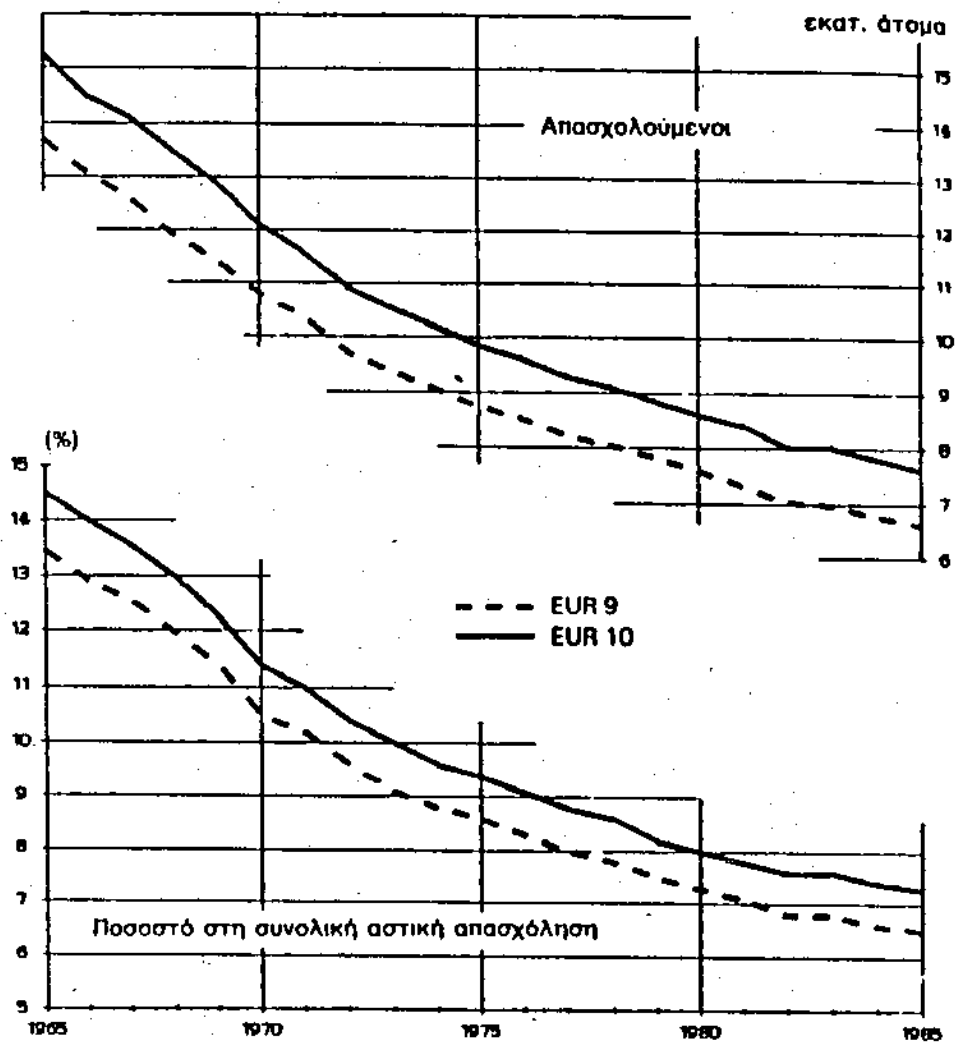
Διάγραμμα Νο 2

ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

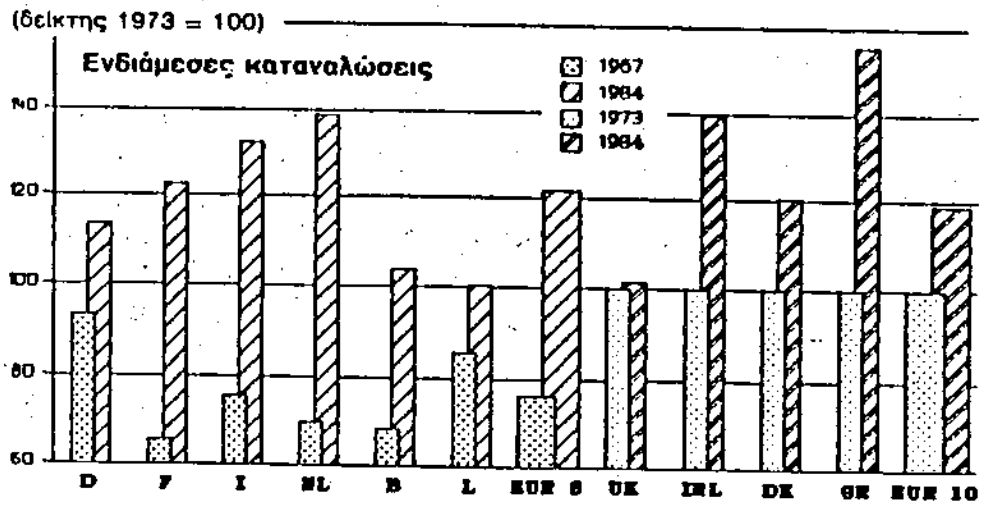
(σε όγκο)

Διάγραμμα Νο 3

Διάγραμμα Νο 4

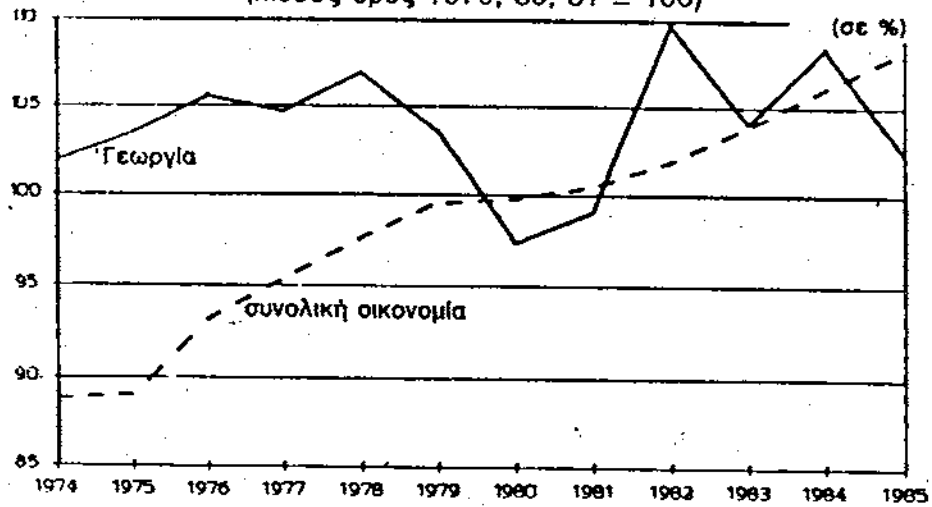

Η μεταβολή αναφέρεται στην περίοδο 1967-1984 για τα έξι ιδρυτικά κράτη μέλη και στην περίοδο 1973-1984 για τα άλλα συμπεριλαμβανόμενης της Ελλάδας

Διάγραμμα Νο 5

**ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ**
(EUR 10)

(Μέσος όρος 1979, 80, 81 = 100)

ΓΕΩΡΓΙΑ: Καθαρή προστιθέμενη αξία στο κόστος των συντελεστών, σε σταθερές τιμές, ανά μονάδα εργασίας.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ: Καθαρό εγχώριο προϊόν στο κόστος των συντελεστών, σε σταθερές τιμές, ανά απασχολούμενο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

CHARLES P. KINDLEBERGER: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΘΗΝΑ 1982

ΣΤΑΥΡΟΣ ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ: ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΘΗΝΑ 1986

ΝΙΚΟΣ Σ. ΜΟΥΖΗΣ: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΘΗΝΑ 1981

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ-ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ 1987

ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ: ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 88

Δ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ-ΣΟΥΡΑ: Η ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

